

LAIKAS

Nr. 220
XI M.

"EL TIEMPO" — SEMANARIO LITUANO — 11 de SETIEMBRE — RUGSĖJO 11 D. 1958 M.

DIDIEJI IR MAŽIEJI

MAŽŪJŲ LAIMĖJIMAS

Tarptautinių santykių istorijoje įvyko svarbus IVYKIS, kuris gal ateity bus istorikų giliau įvertintas, negu kaip mūsų, dabar gyvenančių. Suvienytų Tautų nepaprastas Visuotinis Susirinkimas Artimųjų Rytų krizei spręsti sušauktas, vienbalsiai. 80 balsų prieš NULĮ, ir tik vienai operetiniai valstybei, būtent, garsaus Trujillo diktatoriaus ir jo dar garsesnio sūnaus, lėbaujančio nuolat su Hollywood'o "žvaigždėmis", Santo Domingo Respublikai, nedalyvaujant, susirinkimas nutarė pristi suskaldytą, bet bendrą kalbą svarbiu momente sudarusių ARABŲ Valstybių pasiūlymą, būtent, niekam nei Rytams, nei Vakarams (suprask Didiesiems) nesikišti į Arabų reikalus (suprask — leisti jiems patiems tvarkytis). Didieji nusileido Mažiesiems! Štai kur šuo pakastas! Maskva nesugebėjo dar vieną kartą savo "DIKTATO" kitiems, bet ir Wall Street nesugebėjo ŽIBALO klausimą iškelti augščiau žmonių ir Mažųjų Tautų reikalų! Mažųjų LAIMĖJIMAS. Dviejuose frontuose laimėjimas! Jau ne kartą šiose eilutėse rašėme, jog iš Didžiųjų ginčų ir pusiausvyros kils Mažųjų svarba! Taip ir vyksta.

MAŽŪJŲ GYVENIMO STANDARTAS

Vokiškos okupacijos (per pastutinį karą) laikais kartais mums būdavo reikalo vokiečiams, ypač jų Gestapai pranešti savo nuomonę — tam patarnaudavo mūsų "Pogrindžio" spauda. Teko joje dalyvauti ir net tam tikrą laiką būti redaktoriui "Vieningos Kovos", Vilniuje ėjusios (dabartinio Lietuvos Enciklopedijos pono Juozo Kapočiaus prieglobsty). Savo viename straipnyje (1942-43 m.) "MAŽIEJI IR DIDIEJI" aiškinau vokiečiams, kodėl mes nesusidedame su "kandidatais" pasaulį užkariauti, kodėl besąlyginiai neprisidedam prie vieno Didžiųjų. Argumentai ypač šiaudie galioja ir dar daugiau išryškėjo šių argumentų TIESA! Palyginkim Didžiųjų ekonominę būklę su kai kuriais Mažaisiais. Pirmiausia imkime nors ir pinigų kursą (kotiravimą). Maskva iš "Didžiųjų Didžiausia", tik durtu ir slaptosios policijos prievarta palaiko savo gyventojų tarpe priverstiną RUBLIO kursą — prisiminkime, kai pas mus atsidanginę bolševikai tuoj nuvertino mūsų "AUKSO LYGY" stovintį LITĄ! Palyginkim mažiosios Šveicarijos franka su didžiosios Prancūzijos franku; Belgu pinigas augščiau prancūzų. Nugalėtos Vokietijos, smagiai po karo sumažintos, yra geresnis, negu Didžiosios Britanijos. Urugvajaus pezas vertingesis už Argentinos. Paimkit laikraštį ir įsižiūrėkit isitikinsit,

jog tiesą teigiu! J A V didžiuojasi savo gyvenimo STANDARD'O lygiu. Bet patys amerikiečiai teigia, jog antrą pasvietą užima LIUKSEMBURGAS — viena mažiausių pasaulio valstybių! Imu žinias iš amerikiečių spaudos. Liuksemburgas, poros šimtų tūkstančių gyventojų valstybė politinių ginčų sukury gyvenančių sugebėjo. Kodel? Yra priežasčių. Taip yra!

REIKŠMĖ PUSIAUSVYRAI

Gabumų trūksta Didiesiems. Nemanykit, jog teigsiu, kad Mažieji yra gabesni! Nemanykit, kad pats iš mažųjų būdamas

vyje pakankamai sumanumo išnaudoti dabartinę padėtį, ar bus apakintas Amerikiečių DIDYBE ir plauks jų užpakaly? Ar ras Jis (Seimas) savyje 1905 metų dvasią, 1917-18 metų ūpą bei pasiryžimą kad suvienytų lietuvius, mus prasčiokus, kaip aš, pavyzdžiui, ir daugelis kitų panašių, ar Jam bus artimeni asmeniniai ginčai bei paskirų srovių varžybos? Duokit mums daugiau Viršaičių, tuomet Napoleonus jie sugebės sutvarkyti, kad pastarieji mums nekliudytų ir ateitin kelio neužstotų. Laikai palankūs — Kolonialinės Tautos masiniai atgauna nepri-

Dr. Vincas Kudirkas, Lietuvos himno autorius, kurio 100 metų gimimo sukaktį šimet švenčiame.

įkrisiu į išdidumą ir, jame paskepdamas, galą gausiu. Anaipol. Lengviau būti Valsčiaus Viršaičiu ir SAVO VALSČIAUS reikalus tvarkyti, negu būti Churchilliu ir imtis Didžiąją Britaniją už plaukų iš paskendimo "ratavoti". Taip yra. Šiaurės Šlezvigas priklauso Danijai, o gretimas Pietų Šlezvigas pasiliko prie Vokietijos. Kūr ūkio būklė augštesnė? Palyginkim dar bavarietį su šveicarietiu. Arba jį su gretimai gyvenančiu prancūzu? Kas daugiau pasituris? Miestas Roma puikiai tvarkėsi, o Romos Imperija tik ginklu laikėsi ir suiro basų barbarų puolimų akivaizdoje. 1936 metais per Jūros Korporacijos šventę buvau pasakęs, jog kai susikibs šimtas milijonų su kitu šimtu milijonų, tai svers lietuviai su savo pustrėčiu. Dabar susidūrė pusė milijardo su kita puse milijardo. Tai ir Liuksemburgas sveria, ne tik mes!

PADETIES IŠNAUDOJIMAS

Arabai, suradę bendrą kalbą, privertė Didžiuosius skaitytis su jais. Dabar ka tik vyksta Šiaurės Amerikoje Lietuvių Bendruomenės Seimas. Ar ras jis sa-

klausomybę. Jau Suvienytose Tautose dalyvauja 81 Nepriklausoma Tauta. Najaugi dabar mūsų kandidatai į viršaičius būtų prastesni už jų kandidatus? Gėda būtų! Tik susimildami neliskim į Napoleonus ar Hitlerius, kad mums Chruščiovu ir Molotovu su Malenkovais pritrūktų! Gero Vėjo Jūrininkų papročių linkime mūsų Seimui Amerikoje.

T. Daukantas

Argentinos Vyrausybės biudžetas 1959 m.

Argentinos Valstybės biudžetas ateinantiems metams numatomas 81.757,4 milijonus pezų. Deficitas sieks — 18.295,2 mil. pezų. Į naftos pramonę investuos 3.600 mil. pezų.

NELEGALIAI ATVYKUSIEJI ARGENTINON GALI LEGALIZUOTIS

Vidaus Reikalų Ministerija savo dekretu pranešą, kad nelegaliai iki 1958 m. gegužės mėn. 1 d. atvykusieji į kraštą gali legalizuotis ir gauti "Cedulas de Identidad". Tuo reikalu iki 1959 m. vasario mėn 4 d. reikia kreiptis į Inmigracijos Departamentą, Av. Paseo Colon 560, Bs. As.

"EL TIEMPO"

Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. Aires
T. E. 20.9027.
Reg. Nacional de la Propiedad Intelectual
No. 524296

FRANQUEO PAGADO
CONCESIÓN N° 4289
TARIFA REDUCIDA
CONCESIÓN N° 4015

KAPITALISTAI RUSIJOJE

Sovietų Sąjungos vadai skelbia, kad ten visi žmonės yra lygūs, nėra vargšų, nėra turtuolių, o visi gyvena gana gražiai, pasiturinčiai, besišildydami Chruščiovo "saulėje". Tačiau iš tikrųjų taip nėra ir ten, ypatingai po Stalino mirties, pridygo nemažai kapitalistų, kurių vien tik Maskvoje priskaitoma daugiau 60.000. Jų tarpe yra apie 780 tikrų milijonierių, žinoma, iš valdžios malonės.

Trys kapitalistų grupės

Pagal "Vision" žurnale tilpusį straipsnį, tuos Maskvos kapitalistus galima suskirstyti į tris grupes.

Pirmąją grupę sudaro augštie partijos, vyriasybės ir kariuomenės pareigūnai. Nors šių pareigūnų alga nėra labai didelė — nuo tūkstančio iki dviejų tūkstančių rublių mėnesiui, tačiau jie turi daug kitų privilegijų, pvz. prabangius namus gyvenimui, automobilius, nemokamą mokslą vaikams, dideles sumas reprezentacijai ir kt. Čia galima nurodyti G. Malenkovą, kai jis dar buvo savo ankstesnėje pozicijoje ir reprezentacijos reikalams per mėnesį gaudavo iki 7.500 rublių.

Šios grupės generolai yra dar specialiai atlyginami už turimus medalius ar ordinus po 100 rublių per mėnesį už kiekvieną; kai kurie už juos gaudavo per metus iki 100.000 rublių. Kiti jų turi ir daugiau pajamų; pvz. maršalai Konev ir Budionys savo pinigus yra investavę į lenktyninius arklius, kurie jiems atneša nuo pusės iki vieno milijono rublių per metus.

Antrąją rusiškųjų milijonierių grupę sudaro mokslo bei pramonės žmonės, kurių atlyginimai yra pasakiški. Prof. A. L. Ussevič, buvęs Stalino gydytojas, dabartinis Maskvos universiteto tyrimų direktorius, gauna apie 90.000 rublių metinės algos, neskaitant pajamų iš privačios me-

dicinos praktikos, kuri atneša irgi ne vieną tūkstantinę per mėnesį. Dr. V. M. Buhalov, turįs širdies ligų kliniką, kuria naudojasi tik "išrinktieji žmonės", gauna daugiau 400.000 rublių pajamų per metus. Nemažiau pajamų turi mokslininkai Lysenko, Mičiurin, Kapica ir kt.

Trečioje šių žmonių grupėje telpa rašytojai, artistai, muzikai ir kiti įvairūs menininkai. Žurnalistas ir rašytojas Ilja Ehrenburg turi iki 10.000 rublių pajamų per mėnesį. Rašytojas ir dramaturgas Konstantin Seminov gauna už savo veikalus apie 500.000 rublių metinių pajamų. Taip pat jis turi prabangius namus Maskvoje, vilą Kryme, tris automobilius ir nemažą būrį tarnų. Panašiai apvalias sumas turi ir kompozitoriai Aram Kačaturjan, Genadij Rozdesvenskij, šokėjos Galina Njanova, Raissa Strucova, Olga Lepečinskaja ir kt.

Vokiečių belaisviai pasakoja

Apie sovietinių kapitalistų gyvenimą nemažai pasakoja vokiečiai karo belaisviai, gyvenę Rusijoje ir dabar grįžę į Vokietiją.

Vienas tokių belaisvių — Rudolf Lein, kuris yra buvęs sovietinio pono P. Ponomarenko šeimos tarnu, nušviečia, kaip šis "draugas" praleisdavo savo dieną. Jis paprastai keliasi 9 — 10 val., o po to pusrūčiauja lovoje ir ištaigon ateina po 11 val. Pavakariais jis grįžta į namus, dažniausiai su grupe draugų, ir čia valgo daugiau 15 patiekalų vakarienę. Čia būdavo geriame geriausi vietiniai ir importuoti gėrimai.

Šie sovietiniai kapitalistai, nors jie išreiškia savo bendradarbiavimą bei palankumą liaudžiai, tačiau su ja nesibičiulauja, o laikosi gana atokiai. Jie turi savo grupes ir į liaudies eiles ateina tik per įvairias demonstracijas ar minėjimus.

Frondzi vyks į JAV

Pakviestas prez. D. Eisenhowerio Argentinos prez. dr. A. Frondizi kvietimą priėmė ir ateinančių metų sausio mėn. 20 d. vyks į JAV, kur apsvarstys politines, gynybos, ekonomines, industrialines ir kitas temas.

SUIMTAS PATRICIO KELLY

Rugpjūčio 18 d. buvo suimtas buv. Alianza Libertadora Nacionalista vadovas Patricio Kelly. Jis, kaip žinome, nuvertus Peroną, buvo suimtas ir patalpintas į Rio Gallego kalėjimą, Patagonijoje, iš kur su kitais peronistais pabėgo į Čilę. Paskelbus dr. A. Frondizi amnestiją, Kelly grįžo į Argentiją.

LIETUVOJE PASIKARTOJA TERORAS PRIEŠ TREMTINIŲ ARTIMUOSIUS

Esą jie tardomi enkavedistų. Nors masiniai išvežimai į Sibirą nedaromi, bet užtat pavieniai išvežimai dabar padažnėję. Į Sibirą tremia nieku nekaltus žmones — tremia grynai teroro sumetimais, kad įbaugintų visus žmones, kad šie žinotų, jog okupacija yra žiauri ir su nieku nesiskaitanti.

Lietuvoj rasta geležies

Kazlų Rūdos, Rokiškio ir kituose rajonuose, skelbia Vilniaus radijas, atrasti geležies klodai. Bet rūdos klodai atrasti tokiame gilume, kad juos sunku eksploatuoti.

Rusų raketos į mėnulį susprogo

Užsienio spaudos žinomis Sovietai rugpjūčio mėnesį leido iš vienos Sibiro vietos 3 raketas į mėnulį. Visos raketos, vos pakilusios nuo žemės, susprogo ore.

TOWNSEND VĖL APLINK PASAULĮ

Pulk. Peter Townssend, Anglijos princesės Margaritos mylimasis, sugrįžęs iš kelionės aplink pasaulį, apleidžia Briuselį ir vėl vyksta į tokią pat antrąją kelionę. Jį lydi vienas amerikietis filmuotojas.

MOLOTOVAS KRYME

Žinomis iš Ulan Bator, Išorinės Mongolijos sostinės, Viacheslav Molotovas šiuo tarpu yra išvykęs iš Išorinės Mongolijos, kur jis yra Sovietų ambasadorium, ir poilsiauja pietinėi Rusijos daly, greičiausia Kryme.

VIENAS IŠ DAUGELIO NKVD MAJORŲ

Spausdiname išverstą iš vieno vokiečių laikraščio Alexander Kashi straipsnį, nušviečiantį kaip charakteringą bolševikų valdymo formą užimtuose kraštuose.

Redakcija

Politinės sistemos studijavimas yra tuo pačiu studijavimas žmonių, kurie tai sistemai priklauso. Tai ir buvo pagrindas, kodėl aš jį su tokia dėmesiu stebėjau. Jis nebuvo paprastas žmogus kokios retos rasės, jis buvo atstovas vieno tipo, kuris mūsų laikais istorijos scenoje didelę rolę vaidina. Ir dar kai kas darė jį įdomų — aš jį sutikau absoliučiai normaliose apstovose.

Jis buvo įpratęs pats klausimus statyti, nei į juos atsakyti; ir jeigu jis klausė, tai atsakymas turėjo būti toks, koks jam buvo reikalingas. Kai kada turėjo pavartoti net grubius metodus, bet tas jo netrukė. Jis buvo prie to pripratęs. Trumpai tariant, vieną kartą jis buvo NKVD majoras, arba, kaip dabar vadinasi, KGB. Dabar gyveno WALKA lageryje prie Nuerebergo ir buvo pasidavęs psichologiniam procesui, kurį jis savais žodžiais išreiškė, kaip „lėtą, bet tikrą nusivylimą demokratija“.

GALUTINA STOTIS — SVETIMŠALIŲ LEGIOJONAS

Dabar jau jo nebėra lageryje. Prieš kelis mėnesius nusivylimas pasiekė aukščiausią ribą, ir jis įstojo į Svetimšalių Legijoną, nes vokiečių įstaigos nesutiko jam pasą išduoti.

„Kokios tai rūšies yra demokratija?“ skundėsi jį; bet kai jis šypsojosi, aš mačiau jo geltonus dantis, jo stiprias, plaukuotas koriko rankas, ir aš jam nejaučiau gailės. WALKA saugumo įstaigos jam pasakė: „Pagal mūsų supratimą jūs esate masinis žmonių žudikas; bet pagal mūsų įstatymus mes negalime jūsų perduoti teismui. Tie žmonės, kurie prieš jus galėtų paliudyti, guli karste, arba yra anapus Geležinės Uždangos. Bet taip pat negalima jūsų laisvai leisti mūsų gatvėmis vaikščioti, nes ir mūsų pačių naciai už panašius dalykus, ko-

kius jūs esate padarę, yra nubaudžiami“.

Dabar jis yra Svetimšalių Legijone ir aš tikiu, kad ten jam yra geriausia. Kažkaip jis jau nėra pajėgus tęsti normalų gyvenimą. Ne dėlto, kad jo sąžinė būtų nerami. Sąžinė su tuo nieko neturi bendro. Galbūt todėl, kad jis priklauso to laikotarpio žmonėms, kurie be jokio sąžinės ženklų į šį pasaulį atėjo. Vidiniai jis yra miręs, miręs, kaip ir turi būti, iki jo biologinės funkcijos dar pajėgia jį iš tos vidinės mirties palaikyti. Be to, jis yra morfinistas.

PASIBAISĖJIMĄ KELIAN-
TIEJI METODAI

„Kaip iki to prieita, „paklausiau aš jį.“ Ach, visai paprastai. Aš ilgą laiką dirbau Makdeburge, tikriauariant, ten 2 metus. Kiekvieną dieną būdavo 3-4 asmenys nužudomi. Tai buvo sunku, tas paveikė mano nervus. Žinote, pailstama nuo tokio skaičiaus sušaudymų. Ir tadą įvyko tai, kas mane visiškai išlygsvaros išvedė. Įvyko tada, kai Berijos klika buvo likviduota. Vieną dieną buvo iš Maskvos gautas asmenų sąrašas, kaip ir visada, bet buvo daug asmenų, kurie turėjo aukštesnius laipsnius, negu aš — pulkininkai, generolai, net vienas Centralinio Komiteto narys. Antroje šio sąrašo pusėje buvo pieštuku pažymėti žodžiai: „Nuteisti ir nužudyti, kaip nortamerikiečių šnipus“. Ir be jokio parašo. Tad aš nuėjau pas savo pulkininką ir parodžiau jam sąrašą. „Ką aš turiu daryti?“ paklausiau. „Visi šie žmonės yra mano viršininkai. Be to, nėra jokio parašo. Kas neša atsakomybę už šią ekzekuciją?“

Jis pažiūrėjo į mane pervertančiai, ir lūpų kampuose mačiau šypseną, kuri mano nepatiko. „Supranti tu rusiškai?“ paklausė. „Žinoma,“ atsakiau. „Tada garsiai perskaityk“. Aš perskaičiau dar kartą, kad reikia nuteisti ir nužudyti, kaip nortamerikiečių šnipus. „Tai ir viskas“, pasakė pulkininkas, „tu gali eiti“.

(Bus daugiau)

GEDIMINAS GALVA

PIETŲ AMERIKOS NEDALIA

Tęsinsys iš praeito Nr. KAVA IR ŽIBALAS

Kolumbija pergyvena sunkius laikus ne tik dėl civilinio karo, bet ir dėl neturėjimo rinkų kava. JAV daugiau kavos įveža iš Afrikos, kaip iš Kolumbijos. Infliacija vargšus padaro skurdžiais.

Negeresnė padėtis ir Brazilijoje. Kavos milžiniški ištekliai laukia rinkos. Infliacija daugeliui atima paskutinį duonos karnį. Komunistų partija stiprėja. Nikita S. Chruščiov neseniai pareiškė brazilams laikraštiniams, kad Rusija pasiruošusi kavos išteklius nupirkti ir žibalo pramonei technikos reikmenis tiekti, kai Brazilija užmegsianti diplomatinius santykius su Maskva. Pasiūlymas plačiai krašte svarstomas.

Venezuela bene viena turtingesniųjų. Žibalas eiklį prekė. Vien šiais metais iš JAV gaus 360 mil. dol. už teises žibalo šaltinius naudoti. Pragyvenimas nepaprastai brangus. Nauji milijonieriai dygsta, bet masių skurdas nemažėja. Prieš pastarąjį karą besilankęs žinomas amerikietis John Gunther, keliaujan-

tis rašytojas, aptarė Venezuelą: „Man padarė didelio įspūdžio atsišaukimas: gydykite sifilį! ir viešbučio belongo kambario kainą \$ 8 nakčiai“. Visa padarė žibalas. Žibalas išugdė ir minios įniršimą, kuriai jau komunistai ima vadovauti.

O kur vakariečių akys, akys tų, kurie kalba apie demokratiją, laisvę ir gerbūvį? Trumparegiška politika verčia minią ieškoti maskviškių kelių bei imti į rankas šaltuosius ginklus neapykantai parodyti. Visa tai Clark H. Galloway, kuris dalyvavo R. Nixono palydoje, aptaria: kelionės išdavos susietos su didžiausiu JAV paniekinimu, kokis buvo patirtas jos pastarajame istorijos tarpsnyje.

I S P E J I M A S

Ekvadoro prezidentas Camillo Ponce išpėjo R. Nixoną, kad visoje P. Amerikoje jaučiamas vis didesnis sovietinis spaudimas. Rusija ne vienai P. Amerikos valstybei pasiūlė sudaryti prekybos sutartis, paskolas ir kitus būdus ūkiai pakelti. Iki šio meto kai kurie pasiūlymai buvo atmesti, ypač iš tarpo valstybių, kurios vis dar tikisi JAV

"Draugas" Paleckis postringauja

(E) Lietuvos aukšč. tarybos prezidento pirmininkas ir Sovietų Sąjungos aukšč. tarybos prezidento p-ko pavaduotojas Justas Paleckis Vilniaus "Tiesos" rugpiučio 17 dienos laidoje rašo apie savo ir sovietinės delegacijos dalyvavimą 47-je Tarpparlamentinėje konferencijoje Rio de Janeiro (Brazilijoje). Ši kartą jis nebuvo sovietinės delegacijos pirmininkas, o tik narys. Anksčiau keliais atvejais jis sovietinei delegacijai vadovavo. Tačiau jis tebėra Tarpparlamentinės sąjungos vykđ. komiteto ir tarybos narys, be to įeina ir į Politinę-organizacinę komisiją. Sovietinei delegacijai ši kartą vadovavo A. Volkovas.

Paleckis skundžiasi, kad "reakcinė buržuazinė spauda" parodžiusi "kraštutinį neobjektyvumą ir nenuoseklumą". Girdi, laikraščių dauguma "pūtė ir propagavo" tai, ką kalbėjo Amerikos, Anglijos ir kitų Vakarų šalių atstovai, o nutylėdavo ir iškraipydavo "rimtas ir svarbias" mintis, kurias pareiškėdavo "pažangieji delegatai". Toliau Paleckis nusiskundė, kad konferencija atmetė sovietinį pasiūlymą įtraukti į dienotvarkę Artimųjų Rytų klausimus. Net ir "nekalta" rezoliucija pasaulio taikos klausimų nepaėėjusi. Tik užiaugiasi, kad konferencija pasisakė už viršūnių konferencijos sušaukimą.

Apie savo lankymasi Sao Paulo lietuvių subuvime ir ten pareikštas mintis Paleckis tame savo rašinyje nieko neužsimena.

PALECKIS TARP

BRAZILIJOS LIETUVIŲ

Paleckiui esant Rio de Janeiro, kun. Regažinskas telefonu kreipėsi į jį, gyvenantį puošniame viešbutyje "Gloria", teiraudamas dėl Sibiro tremtinių. Paleckis atsakė, kad "jau beveik visi tremtiniai sugrįžo". "Bet mano motina dar Sibire", pasakė kun. Regažinskas. "A, tai gal koks nesusiipratimas", atsakė Paleckis.

Papildomomis žiniomis iš Pietų Amerikos, Paleckis Sao Paulo lietuvių subuvime dar pasakė, kai sąlygos Lietuvoje pagerėsiančios, kai gyventojai būsią aprūpinti butais, "mes atversime plačiai Lietuvos duris ir priimsime išskėstomis rankomis visus grįžtančiuosius". Gi tuo tarpu esą reikalinga kiekvieną atvejį svarstyti atskirai, tiriant, ar grįžtantysis turi Lietuvoje giminių, kokį darbą moka, ar norės pastoviai kurtis. (Kaip žinoma, dalis grįžusiųjų yra nepatenkinti gyvenimu Lietuvoje

ūkinės paramos. Jei iš JAV nebūsimanti susilaukta greita pagalba, nieko kito neliksia, kaip bendrauti su Maskva.

Nemažiau įdomus Ponce pareiškimas dėl komunistų agentų veiklos P. Amerikoje: "Nepaprastai didelis skaičius komunistų naudojami draugiškų valstybių pasais ir nuolat keliauja po visą P. Ameriką. Aš tikiu, kad jie palaiko slapta ryšį perteikti Maskvos įsakams ir milžiniškoms sumoms, kurios skiriamos vietos kompartijoms. Rusija bando sudaryti atsparą P. Amerikoje, o iš ten plėsti įtaką ir supti JAV".

ir prašosi leisti grįžti į užjūrio kraštus, o kai jiems neleidžia, piktinasi ir pasidaro sovietinio režimo priešais). Paleckis pats pasisakė, kad grįžusiųjų tarpe yra tokių, kurie nori vėl iš Lietuvos išvažiuoti.

Paleckis atsakė ir į kai kuriuos klausimus:

Bažnyčių klausimu: Tarybinėje santvarkoje bažnyčia esanti atskirta nuo valstybės ir mokyklos. "Mes turime svarbesnių reikalų, negu maldaknyges spausdinti, o be to, mūsų režimas religiją laiko pažangos stabdžiu ir todėl mes tokiems dalykams pinigų nemėtome. Užsienio lietuvių spauda labai daug lėšų išleidžia šmeižti tarybų valdžią Lietuvoje. Tegul ji sumažina tas išlaidas ir jums atspaudina maldaknygių".

Dėl siuntinių į Lietuvą. Ten tik vaistų dar trūksta, o kitų visokių reikmenų esą visiems užtektinai. "Jūsų giminės Lietuvoje, jų prašydami, Jus išnaudoja ir todėl tarybų valdžia įvedė tokią tvarką, kad jei kas gali siųsti siuntinį, tai gali už tą siuntinį susimokėti ir maitą".

Dėl tremtinių į Sibirį. Paleckis atsakė, kad ištremtieji buvo valdžios ir liaudies priešai. Jie norėję padėti vokiečiams ir todėl artinantis karui turėję būti pašalinti. Girdi, per prancūzų revoliuciją giliotina buvo kertamos galvos, "o mes tik perkėlime į kitą vietą".

Subuvimo pabaigoje įvyko dar mažas incidentas tarp mis. tėvo Bružiko ir Paleckio. T. Bružikas Paleckiui priminė, kad savo laiku Paleckis Lietuvoje davęs įsakymą jį (Bružiką) suimti. Be to, prašė paleisti seserį iš Sibiro. Išikišus tvarkdariams, incidentas buvo likviduotas.

ELTOS ŽINIOS

GYVENTOJŲ SURAŠINĖJIMAS LIETUVOJE

(E) Kaip jau pranešta, 1959 m. sausio viduryje, Lietuvoje, kaip ir kitose Sovietų Sąjungos respublikose, įvyks gyventojų surašinėjimas. Gyventojai bus surašomi pagal stovį, koks bus naktį iš sausio 14 į 15 d. 24 valandą. Surašymas truks aštuonias dienas.

(E) „Tiesa“ puola Matulionį ir Sidzikauską už jų pasisakymus laisvoje lietuvių spaudoje apie savo apsilankymą Briuselio pasaulinėje parodoje. St. Laumaitis "Tiesos" rugp. 13 d. numerijė tuo reikalu parašė ilgą raštą apie "buržuazinius nacionalistus", kam jie piktinasi sovietiniu pavilijonu.

(E) Vėl paruošė 400 propagandininkų. Vilniuje, partinės mokyklos patalpose, įvyko dviejų savaičių kursai provincijos propagandininkams, kurių dalyvavo apie 400.

(E) Vėl gandai apie galimą rublio nuvertinimą. Ši kartą jie remiasi, galbūt, Sovietų Sąjungos prekybos ministerio Mikojanos kai kuriais pasisakymais Maskvos žurnale "Užsienio prekyba". Mikojanas išsitarė apie planus rublį padaryti „kietesnį“ ir laisvai keičiamą į kitas valiutas.

(E) Vieton Didžiulio - Vasinauskas. Geg. 24 d. miręs Lietuvos aukščiausiojo teismo pirmininkas Karolis Didžiulis buvo, be kitų pareigų, ir Sovietų Sąjungos aukščiausiosios (tautybių) tarybos atstovas Zarasų rinkiminėje apygardoje. Todėl toje apygardoje vyks nauji rinkimai. Kaip sovietinėje diktaturoje įprasta, paskelbtas tik vieningas kandidatas, "nepartinis" Petras Vasinauskas (52 mt.), Lietuvos žemdirbystės mokslinio tyrimo instituto direktorius.

(E) Gyventojai geriausiai aprūpinti tik viena preke - degtine. Taip yra visoje Sovietų Sąjungoje, taip ir Lietuvoje. Bet kadangi valdiškoji degtinė brangoka, plačiai varoma "naminė", tiek miestuose, tiek kaimuose, tiek kolūkiuose, tiek tarybiniuose ūkiuose. Varo ją "partiniai" ir "nepartiniai". Varoma ji netik iš duoninių javų, bulvių, cukraus, bet ir iš kukurūzų, kuriuos Chruščiovas taip propaguoja. Pažymėtina, kad dabar jau viešai rašoma ir apie besaikį raundonosios armijos karininkų girtuokliavimą. Nugerdavo karininkai ir anksčiau, bet niekas viešai apie tai nerašydavo. Dabar jau viešai peikia.

(E) Kartoja nesąmones. Ryšium su bolševikinės konstitucijos įvedimo Lietuvoje sukurtim Vilniaus radijams ir spaudai vėl skelbia nesąmonę, kad 1940 metais „lietuvių liaudis nuvertė nekenčiamą fašistinę buržuazinę valdžią“, nors visas pasaulis žino, kad tik sovietinės kariuomenės įsiveržimo dėka Lietuva tapo „tarybinė“. Taip pat visiems Lietuvos gyventojams ir visam pasauliui yra žinoma, kad „tarybinė konstitucija yra tik popieriuje, tuo tarpu gyvenimo tikrovė visai ka kita rodo.“

(E) "Eltos Informacijų" Skandinavijos bendradarbio pranešimu Oslo mieste mirė buv. Lietuvos generalinis garbės konsulas Norvegijoje, Gustavas A. Ring, 69 metų amžiaus.

SOVIETINĖ OKUPUOTOS
LIETUVOS TELEGRAMŲ
AGENTŪRA "ELTA"

Okup. Lietuva. — Sovietinė Lietuvos telegramų agentūra "Eltos" Vilniuje turi savo būstinę Stalino prospekte. Teleprinteriu gaunamos Tasso žinios iš Maskvos rusų kalba. Vilniaus "Eltoje" tokių aparatų yra visa eilė. Nors Tasso žinios jau Maskvoje yra pakartotinai išcenzūruotos, jos Vilniuje dar kartą eina per cenzūrą, atrenkamos ir vertėjų verčiamos į lietuvių kalbą. Vertėjai diktuoja tiesiog mašininkei, kuri atspausdina teksto 7 egzempl. Jie yra siuntinėjami respublikinio pobūdžio laikraščių redakcijoms. Provincijos miestų laikraščiams medžiaga taip pat perduodama teleprinteriais, o rajoniniams laikraščiams išsiuntinėjama paštu. Be to, Eltos - Tasso žinios skaitomos per Vilniaus radiją. Vilniaus "Eltos" vadovas esąs D. Roda, pavaduotojas Biečiauskas.

VENGRIJOJ NUTEISTŲJŲ
SKAIČIUS DIDEJA

Kaip praneša Londono laikraštis "Observer", Vengrijoje "specialusis teismas", kurio sudėtį sudaro daugumoj rusai, vis daugiau nuteisia žmonių dėl 1956 m. vykusio sukilimo. Dabar esą nuteista 16 studentų, buv. sekretorių klubo Petoefi, žurnalistą Sandor Hasrastu ir kitus.

Šėkmadienio Dėmėiai

ŠILUVA

Rašo prof. ST. YLA

Šiluva yra mažas miestelis, paprastas ir neturtingas. Bet jis tapo garsus savo šventovėmis. Dėl šio garso lenkai lygina Šiluvą savajai Čenstakavai, kuri turi seną stebuklingąjį Marijos paveikslą, papuoštą Romos vainiku. Bet Čenstakava nėra Marijos apsireiškimo vieta. Šiluva lyginama Liurdui ir Fatimai. Vysk. V. Brizgas sako: "Šiluva turi nemažesnės reikšmės už Liurdą ir Fatimą, o amžiumi — toli viršija tas garsiąsias šventoves".

Šiluva išaugo amžių bėgyje. Firmąją bažnyčią Marijos Gimimo garbei 1457 metais pastatė, didikas Petras Gedgudas, artimas Vytauto Didžiojo bendradarbis. Pernai suėjo 500 metų, kai Marijos garbė pradėta skleisti Šiluvoje.

Toji garbė buvo aptemdyta protestantizmo. Šiluva buvo reformuojama keletą kartų. Pirmiausia buvo atimti bažnytiniai katalikų turtai, paskui buvo sunaikinta katalikų bažnyčia, išvartytas kunigas, įsteigta kalvinių katechetų (būsimų pastorių) seminarija ir išmūryta nauja kalvinių bažnyčia.

Marijos garbė nutilo 1592 metais, po paskutinės reformos, kurią pravedė dvarininkė Sofija Vnučkienė. Ji katalikus vadino "Romos sekta", šventųjų ir Marijos garbinimą — stambeldybe. Šiluvoj, šalia kalvinių, plėtėsi tikrosios sektos arijonų, ebionitų ir kitos.

Šios sektos neigė Kristaus dievybę. Ištikimųjų tarpe liko kaimiečiai. Jie savo šeimose tebegarbino Mariją ir Jos dieviškąjį Sūnų.

Tų kaimiečių vaikams — pie-menims vieną dieną laukuose, ant didelio akmens, pasirodė Marija — su Kūdikiu rankose,

liūdna ir verkianti. Marija pasirodė du kartu: vieną vaikams, antrą būriui žmonių. Vaikams ji nieko nekalbėjo. Bet kai susirinko žmonės ir atėjo jų barti kalvinių pastorius, Marija vėl pasirodė. Ji verkė, ir pastorius ją paklausė, ko ji verkianti. Tada ji prabilo: "Čia kitados buvo

kupas kunigaikštis Simonas Giedraitis pastatė naują koplyčią. Dabartinioji pradėta statyti kun. Marcijono Jurgaičio 1912 m. ir, dėl karo, baigta tik 1924.

Po Marijos apsireiškimo katalikai pradėjo rūpintis atgauti Šiluvą iš kalvinių. Bejieškant dokumentų paaiškėjo, kad jie buvo paslėpti po tuo akmeniu, ant kurio pasirodė Marija. Kasant žemę, rasta skrynija netik su dokumentais, ket ir su Marijos paveikslu, kuris buvo paslėptas nuo protestantų. Vyskupai, rašydami Apaštalu Sostui apie Šiluvą, sako, kad dabartinis Marijos paveiklas kaip tik ir yra tas, kuris buvo atkastas iš žemių.

Šiluvos Šv. Panelės Stebuklingas Paveikslas

garbinamas mano Sūnus, o dabar ariama ir sėjama".

Marijos apsireiškimas aprašytas rankraštinėje Šiluvos istorijoje iš 17-ojo amžiaus pabaigos. Apsireiškimo data ten neparašyta. Bet iš įvairių aplinkybių atrodo, jog tai buvo 1608 metais. Toj vietoj, kur Marija pasirodė, Žemaičių vyskupas kunigaikštis Aleksandras Sapiega 1664 m. pastatė specialią koplyčią. Virš akmens buvo įrengtas altorius. Po ilgesnio laiko (1818 m.) toj pačioj vietoj kitas vys-

šis paveikslas ėmė garsėti stebuklais. Vysk. Lopacinskas 1775 m. gavo iš Romos sutikimą šį paveiklą vainikuoti specialia karūna, o tą karūnacijos iškilme atliko 1786 m. vysk. kunigaikštis Steponas Giadraitis. Prieš tai buvo baigta statyti dabartinioji baroko bažnyčia. Jos statyba rūpinosi Tadas Būkota, Šiluvos klebonas, vėliau Žemaičių pavyskupas.

Šios dvi šventovės — Apsireiškimo Koplyčia ir stebuklingojo Marijos Paveiklo Bažny-

Atsišaukimas į Argentinos lietuvių studentus

Kolegės ir Kolegos!

Mūsų kolonijoj esame nemažas būrelis einančių aukštesnįjį mokslą. Vieni dar tik pradeda Universitetą lankyti, kiti jau įpusėję ar bebaigę. Bet turbūt visi būsim pastebėje, kad mums ko tai trūksta, kad mes vienas kito nepažįstam ir kad tvirtesnių ryšių tarp Argentinos lietuvių studentų visai nėra. Ne vienam bus pasitaikę atsitiktinai susipažinti su kitu lietuviu studentu, lankančiu tą patį fakultetą, ar net tą patį kursą.

Kolegės ir kolegos, lietuviai studentai Argentinoj tiek savo skaičiumi, tiek savo jėgomis esame jau seniai pribrendę sudaryti Arg. liet. studentų sąjungą, kaip tai yra įvykdę lietuviai studentai kituose kraštuose, pz. JAV, Kanadoj, Australijoj ir tt.

Studentų sąjungos kūrimas kai kam atrodoys viena organizacija daugiau ir gal ne vienas manys, kad tai mūsų kolonijai net nenaudinga: dar vienas jė-

gų trupinimas, nes tie patys studentai jau ir taip pasireiškia vienos ar kitos organizacijos veikloje.

Kokią naudą atneštų stud. sąjungos organizacija visuomenei? Nauda pasirodytų tuoju, mūsų gerokai apsnūdusios kultūrinės veiklos pagyvime, bet kas svarbiausia, jos vaisiai jaustųsi

Taigi, trumpais bruožais studentų sąjungos tikslas būtų: bendradarbiauti tarpusavy, rūpintis studentijos reikalais, bendradarbiauti mūsų kolonijos veikloje, ugdyti lietuvišką dvasią ir kovoti už Lietuvos laisvę.

Studentai! Yra susidaręs iš keletos kolegų branduolys kuris nutarė šaukti steigiamąjį susirinkimą.

Steigiamasis susirinkimas įvyks 12 spalio, 15 val. Villa Lugano Lietuvių Centro patalpose, Tabare 6950. Tad visos ir visi kolegos, kurie jaučia, kad jau laikas studentams burtis ir kuriems brangi lietuviybė, kviečiami prisidėti prie Argentinos lietuvių studentų sąjungos kūrimo. Iki pasimatymo.

Jūsų kolegos: S. Bagdonavičiūtė E. Čikštaitė, D. Ginterytė, R. Žydelytė, J. Gaidimauškas, T. Jackevičius, V. Janulionis, A. Lesniauskas, R. Malėla, A. Rastauskas, V. Rastauskas.

BAŽNYČIOS PADĖTIS LENKIJOJE

LENKIJOJE šiuo metu gal geriausia padėtis katalikams, ne gu kur kitur komunistų kraštuose. Valstybė su Bažnyčia yra sudariusi sutartį. Tačiau ir ten religinių draugijų veikla yra varžoma, kai kurios kunigų Seminarijos negali veikti. Bet vyskupai yra laisvi, ir religija mokykla mokyklose.

Nežiūrint katalikų Seimo atstovų protestų, valdžia ir toliau cenzūruoja katalikišką ir kitokią spaudą. „Pažangųjų“, bet jau save diskreditavusių, katalikų organizacija „Pax“ dar tebeveikia ir ji kontroliuoja lenkų labdaros draugiją „Caritas“, kuri iš Bažnyčios globos buvo atimta Stalino laikais.

DR. VINCAS KUDIRKA, JO GYVENIMAS IR DARBAI

...Iš praeities tavo sūnus
Te stiprybę semia".

V. KUDIRKOS GIMTINĖ IR TĖVAI

Šiais metais mes minime dr. Vinco Kudirkos 100 metų gimimo sukaktį. Dr. Vincas Kudirka, kurio tautinio darbo laikotarpis, palyginti, buvo gana trumpas, bet šis Vyras tiek daug nuveikė, kad išsiskyrė iš kitų tuometinių tautos darbuotojų tarpo. Todėl nors trumpai pravartu mums susipažinti su šiuo Didžiojo Vyro gyvenimu ir darbais.

Gražiausioje Kapsų apylinkėje — Paežerių km., Vilkaviškio apskr., gyveno pasiturintis ūkininkas, 70 margų savininkas, Motiejus Kudirka, Vinco Kudirkos senelis, labai griežto būdo, kietai užsispyręs. Nors sūnus Matas buvo jau metuose, bet tėvas jam vestis neleido ir ūkio neperdavė valdyti. Sūnus Matas visas būdo savybes buvo paveldėjęs iš tėvo, todėl pasipriešino tėvo valiai ir be jo sutikimo vedė Elzbieta Jasurevičiūtę. Tėvas marčios nepripažino ir lygiai su kitais darbininkais samdiniais

varė į darbą. Sūnus negalėjo pakęsti tėvo elgesio, sudarė pas notarą savo vardu paveldėjimo dokumentus ir perėmė pats valdyti ūkį, palikdamas tėvą ant išimtinės. Tėvas prieštaravo ir nenorėjo nusileisti, bet pagaliau su tuo turėjo sutikti.

Nors Motiejus buvo bemokslis — mokėjo tik maldaknygę skaityti ir pavarde pasirašyti, tačiau buvo sąmoningas, mėgo iš kitų pasijuokti ir ginčiuose niekam nenusileisdavo. Visoje apylinkėje jis buvo laikomas teisingu ir protingu žmogum. Kaimo sueigose visada nulemdavo reikalą Motiejaus žodis. Visą laiką buvo išrenkamas valsčiaus teismo nariu. Žodžiu, buvo pavyzdingas, sumanus, darbštus ir griežtas ūkininkas, kaip tipiškas kapsas.

1858 m. gruodžio 31 d. gimė sūnus, kuriam per krikštą buvo duotas Vinco vardas. Po dešimties metų gimė duktė Katrė, bet tada mirė jo motina. Tėvas, būdamas dar jaunas, po metų vedė antrą žmoną — Agniešką Andriulytę, kuri už Vincą buvo tik 5 metais vyresnė. Vincas iš kar-

to nedrįso ją net motina vadinti. Pamatė gi Vincu ir Katrę rūpinosi, kaip tikra motina.

PRADŽIOS M-LOJ IR GIMNAZIJOJ

1868 m. buvo atidaryta Paežeriuose pradžios mokykla. Matas Kudirka, kaip jau sekėm, nors ir buvo bemokslis, bet mokslo reikalą gerai suprato ir pirmas užrašė Vincą į tą mokyklą. Vincas buvo labai gabus ir pradžios mokyklą baigė per 3 metus. Tėvas, matydamas sūnaus gabumus mokslui, kaip ir visi anuo laiku, norėjo Vincą išmoksinti kunigu, todėl nutarė jį leisti į gimnaziją. Tat 1871 m. rudenį Vincas ir atsidūrė Mariampolės gimnazijoje.

Anuo laiku Mariampolės gimnazijoje vyravo lenkiška dvasia. Nors po 1863 m. nepavykusio sukilimo, "lenkmečiu" vadinamo, gimnazijoje visi mokslo dalykai ir buvo dėstomi rusų k., bet visi gimnazijos mokytojai, išskyrus direktorių ir inspektorių, buvo palikti ir toliau lenkai, kurie lenkinimo darbą varė lygiai taip, kaip ir anksčiau. Mokiniai tarpusavy, senu papratimu, kalbėjosi lenkiškai. Gimnazijos knygyne didesnė da-

lis knygų buvo lenkiškos, kurias mokiniai labiau mėgo skaityti už rusiškas. Išibėgėjusi lenkiška "šlechų" dvasia apgaubdavo kiekvieną lietuvių, įžengusį į gimnaziją, ir jį magiškai apsvaigindavo. Todėl Vincas Kudirka savo atsiminimuose — "Varpo" Nr. 3, 1893 m., rašė: "Vos spėjau apsvilkti mėlyną mundieraitę su baltomis sagomis ir susimaišyti su draugais mokiniais, pajutau, kad mano dvasioje kažkas dedasi. Kas dedasi, numanyti ir išreikšti negalėjau; tik jaučiau, kad man gėda atsiminti, kuomi aš buvau"... Jam buvo gėda prisiminti, kad jis yra artojo sūnus, kad jis moka lietuviškai. Ir toliau rašo: "Tapau, mat, "lenku" ir sykiu ponu — tekau lenkiškai dvasiai. Pageđęs buvau, bet aš nekaltas, aš pats nesupratau — kudikis dar buvau; o tie, ką suprato, manęs neperspėjo, nepamokė".

Gimnazijoje buvo dėstoma lietuvių kalba. Kas jos mokės, tas turėjo teisę į lietuvių stipendiją Maskvos universitete. Lietuvių k. pamokas lankė ir Vincas, bet mažai į jas kreipė dėmesio.

Tuo laiku Mariampolės gimnazijoje aukštesnėse klasėse mokiniai ir tvirtų lietuvių — Petras Kriaučiūnas, Juozas Kau-

kas, Jonas Basanavičius ir kiti, kurie lenkištoje atmosferoje nesutirpo ir vėliau tapo lietuvių tautinės sąmonės žadintojai. Vincas prie jų nepripažino, nes save laikė "tikru lenku", draugavo tik su lenkais. Buvo gana gabus, mokinyš, mėgo šokius, laisvą ponišką gyvenimą.

1875 m. pavasarį Vincas Kudirka baigė 4-rias klases. Tėvas rengėsi jį vežti į Kunigų Seminariją. Vincas prašė tėvą, kad jam leistų baigti bent 6 klases, nes įrodinėjo, kad mokytesni kunigai greičiau aukšt. laipsnį pasiekia ir geresnę vietą gauna. Tėvas nesiginčijo ir leido Mariampolės gimnazijoje baigti 6 klases. Kadangi Vincas buvo gabus, tai gimnazijos vadovybė paskyrė jį mokinių globėju. O mokinių globėjams nereikėjo jau tiek daug išlaidų, nes jis gaudavo kambarį nemokamai.

Būdamas 5 ir 6 kl., Vincas savo lietuvišką kilmę visai pamiršo. Lenkiškosios panelės jo džentelmeniškumu negalėjo atsidžiaugti: šokiuose, dainose buvo visada pirmutinis. Grojo smuiku ir violenčele. Dainavo mokinių chore ir griežė orkestre. Rašė eilėraščius, buvo gražaus veido ir liemens jaunikaitis.

Mokslas - MENAS, Literatūra

VINCAS KUDIRKA - TAUTOS ŠAUKLYS

RUSINIMO IR LENKINIMO ĮTAKA LIETUVOJE

Jokiai kitai Rusijos valdančiai tautai nebuvo padaryta tiek dvasinės skriaudos, kiek tai padarė lietuviams 40 metų trukęs spaudos draudimas. Lenkai, kurie už 1863 m. sukilimą buvo didesni kaltininkai, užsitraukė mažesnės bausmės. Kai Lenkijoje klestėjo literatūra ir spauda, nors ir smarkios cenzūros prispausta, Lietuvoje vyko kultūrinis merdėjimas.

Lietuva, atsidūrusi beviltišką rusų spaudimo politikos padėty, atsiranda dar viena negerovė, kuri atima Lietuvai didelę dalį šviesuolių — inteligentų ir miesto gyventojų, būtent, lenkiškumo išsigalėjimas. Lietuviai tauta pasyviu pasipriešinimu įstengė atlaikyti smarkų rusų spaudimą, bet prarado savo šviesuolius ir miestus Lenkijos naudai. Lietuviai kalba buvo laikoma "chamų" — muzikų kalba, ir kas norėjo būti ponu, turėjo kalbėti lenkiškai.

Suvalkijos lenkiškumo centru buvo laikomas Mariampolės miestas. Mariampolės gimnazijs, nors ir rusiška, turėjo daug lenkų mokytojų, kurie darė didelę įtaką mokiniams. Mokinių bendrabučiai buvo laikomi lenkių, mieste buvo pilna lenkų bajorų ar šiaip inteligentų šeimų. Į tokią tat lenkiškumo jūrą pakliuvę Suvalkijos ūkininkų vaikai, greitai pritaipdavo prie tos lenkiškos aplinkos, ir Mariampolės gimnazija virto lenkištos kultūros židiniu.

Tai tokioj aplinkumoj mokėsi ir atitolo nuo savo tautos Vincas Kudirka, laikęs jau save "lenku".

KUDIRKOS ATSIVERTIMAS

Varšuvinių studijų laikotarpyje įvyksta Vinco Kudirkos gyvenimo lūžis ir kartu dvasinis jo atgimimas: tikrasis Kudirka

atbunda iš ilgo lenkiško letargo miego, atranda kelią į savąją tautą ir joje savo vietą. Kai dr. J. Basanavičius savo laišku praneša apie studentų pasiryžimą leisti lietuvišką laikraštį "Aušrą", Vincas dar lieka gana abejingas.

Bet visdėlto paklauskime jo paties žodžių, kuriais jis aprašo savo atsivertimą.

"Po to ar per pusmetį gavau "Aušros" pirmąjį numerį Žiūriu

Paskui pasidarė man taip graudu, kad apsikniaubęs ant stalo apsisverčiau. Gaila man buvo tų valandų, kurios nesugražinamai išbrauktos tapo iš mano gyvenimo, kaipo Lietuvos, ir gėda, kad taip ilgai buvau apgailėtiniu pagrdėliu... Po tam pripildė mano krūtine ramiai, smagi šilima, ir, rodos, naujos pajėgos pradėjo rasti... Rodos, užaugau išsvk. ir ta pasaulė jau man perankšta... Pajutau save didžiu, galingu: pasijutau Lietuviu esąs...

Į mokslą ir laisvę

pirmame puslapyje stovi Basanavičius. "Pranašas", pamaniau tada apie Basanavičių jau lietuviškai. Ečiau skubiai vartyti "Aušrą" ir... neprimenu jau nieko, kas su manim paskui darėsi... Tiek pamenu, kad atsistojau, nuleidau galvą, nedrįsdamas pakelti akių ant sienų mano kambarėlio... ..rodos girdėjau Lietuvos balsą, sykiu apkaltinantį, sykiu ir atleidžiantį: O, tu paklydėli, kur iki šiol buvai?

To antrojo užgimimo valanda per daug yra svarbi mano gyvenime, kad galėčiau ją užmiršti. Negaliu taipogi užmiršti, kaip ir nepripažinti, kad už tą valandą esu kaltas Basanavičiui.

Neužilgo susižiedavau su Lietuvos Literatūra ir iki šiai dienai savo sužieduotinės neapleidžiu.

Taip kalbėjo Kudirka pats apie save "Varpo" 3 Nr. "Tėvynės Varpų" skiltyse.

V. KUDIRKA KUNIGŲ SEMINARIJOJ

Baigęs 6 kl. Vincas nę galvojo važiuoti į Seinų Kunigų Seminariją. Artėjant išvažiavimo laikui, kasdien kildavo tarp tėvo ir Vinco aštrūs ginčai ir susikirtimai. Pagaliau tėvas nugalėjo sūnų, ir Vincas sutiko važiuoti į Kunigų Seminariją "pabandyti".

Kunigų Seminarija savo griežta asketika ir regula nustatyta tvarka, kaip jau galime suprasti jaunuoliui patikti negalėjo. Tuo labiau, jei neturėjo tam pasaulimo. Vis dėlto, pabuvęs kiek laiko, prie tos griežtos tvarkos prisitaikė. Čia, kaip ir gimnazijoje, vyravo lenkiška dvasia ir kultūra. Vincas jau į Seminariją atvyko "lenkas". Dvasinės Seminarijos vadovybei Vinco lenkiškos manieros patiko, ir jam buvo teikiamos kai kurios lengvatos. Visiems, pavyzdžiui, klierikams buvo uždrausta bet kokie pašaliniai užsiėmimai, Vincui Kudirkai buvo leista griežti smuiku. Po 2-jų metų, 1879 m. gegužės 17 d., deja, Kudirką pašalino iš Seminarijos "dėl stokos, pašaukimo dvasiniam luomui". Priežastis tam buvo vienos bajoraitės rašytas

laiškas, kuris pakliuvo Seminarijos rektoriui, sukėlęs skandalą. Nors Vincas su džiaugsmu išėjo iš Seminarijos, bet nepatenkintas: ne jis pats tai padarė, o buvo prievarta išvartytas. Per vasarą nedrįso apie tai pasakyti tėvui. Atėjus rudeniu, kada tėvas rengėsi jį vežti atgal į Seminariją, tik išdrįso tai pasakyti. Ši nelaukta žinia tėvui buvo tiesiog nepakeliamas smūgis, nes neteko vilties kada nors matyti savo sūnų kunigu. Kilo didžiulė audra. Vincas tai numatė, buvo pasirėngęs ir greit pasišalino iš namų. 5 metus nesusitiko su tėvu. Atostogas leisdavo pas Zapyškio kleboną, kun. J. Kolytą, arba mokindavo ko kieme dvare vaikus.

V. KUDIRKA BAIGIA GIMNAZIJĄ IR STOJA U-TAN

1879 m. rudenį, po 2-jų metų pertraukos, Vincas grįžta į gimnaziją, kad ją užbaigti. Gimnazijos vadovybė jį paskiria vėl mokinių globėju, o dėdė kun. J. Kolyta šelpia pinigais. Be to, Vincas uždariauja dar pamokomis. Todėl skursti netenka.

Vincas mėgo literatūrą, poeziją ir muziką ir buvo gimnazijoje literatu vadinamas. Leido gimnazistams lenkų k. laikra-

tėlį KLAMSTWO, kurį jis beveik vienas ir prirašydavo. Laikraštėlis labai patikdavo mokiniams. Lietuviai kalbos gi iškėlimą iki literatūrinio lygio, Vincas vadindavo "pašutimu".

1881 m. pavasarį Vincas Kudirka baigė gimnaziją sidabro medaliu. Reikėjo pasirinkti universitetą: vykti į Maskvą, ar į Varšuvą. Kas gimnazijoje mokėsi lietuvių k., Maskvos u-te galėjo gauti po 30 rublių mėnesiui stipendiją — o tokių stipendijų buvo 10—, iš kurios galėjo lengvai pragyventi. Baigusieji Maskvos u-tą, be to, galėjo greičiau ir karjerą sudaryti. Į Varšuvos u-tą, kurio mokslo lygis buvo žemesnis, vyko lenkai ir sulenkėję lietuviai. Vincas Kudirka, laikęs save lenku, ir pasirinko Varšuvą. Kol buvo gyvas kun. J. Kolyta, pragyvenimui iš jo gaudavo. Mirus gi dėdei kunigui, pragyvenimui užsidirbdavo, perrašinėdamas įvairius veikalus, nes turėjo gražų rankraštį. Vasaros atostogas leisdavo dvaruose, mokydamas ten vaikus, bet į tėviškę nevažiuodavo. Draugavo tik su lenkais.

S. K.

(Bus daugiau)

Tai įvyko 1883 m., ir nuo tos valandos Kudirka pasisako visur esąs lietuvis.

KELKITE! KELKITE!
KELKITE!

Kaip ilgai užsimiegojęs žmogus, staiga šoka visu smarkumu prie darbo, taip ir Vincas Kudirka lyg ir apžadus padaro pavyti veltui prarastą laiką, atpirkti jaunystės klaidą, atiduoti savo likusį, nebeilgą gyvenimą Lietuvos atgimimui gaivinti.

1888 m. Varšuvos u-to lietuviai studentai įsteigia, Maskvos pavyzdžiu, savo draugiją, pavadintą "Lietuva", kurios pirminku buvo J. Gaidamavičius, o sekr. — V. Kudirka. Draugijos įstatų įžangoje šiaip formuluojama: — 1. Platinimas šviesos. 2. Atgaivinimas ir pakėlimas tautiškos dvasios, rašliavos ir dailės. 3. Pagerinimas ūkės būtės. 4. Platinimas rubežių lietuviystės.

V. Kudirka buvo ištikimas šiems įstatams iki mirties. Ir visa jo veikla buvo pagrįsta šiais dėsniais. Jam buvo aišku, kad užbrėžtieji siekiai galima pasiekti tik veikiant į plačias tautos mases. Spauda buvo vienišė priemonė tokiam veikimui. "Aušra" jau buvo užgesusi, Tilžeje leidžiama "Šviesa" neturėjo aiškios programos ir neviliojo jaunų entuziastų. 1888

m. vasarą įvykęs varšuviečių ir maskviečių studentų ir inteligentų suvažiavimas Suvalkijoje, davė impulsą ieškoti platesnės atramos lietuviškoj visuomenėj ir duoti jai aiškiai bylojančią viešą tribūną — laikraštį. Konkrecių žygių ėmėsi Varšuvos studentai, išleisdami mėnesinį laikraštį "Varpą", spausdinamą Tilžeje, redaguojamą Varšuvoj, Firmas jo numeris pasirodė 1889 m. sausio mėn. Gaidamavičiaus, Adomavičiaus, Šerno ir Kudirkos suredaguotas ir beveik jų pačių prirašytas.

Su šiuo "Varpą" numeriu Kudirka įžengia kaip jo pastoviausias bendradarbis, jis "susižieduoja" su Lietuvos literatūra, visą save jai paaukodamas. Be poilsio "skambino" savo "Varpą", stengdamasis prikelti visą Lietuvą, šaukdamas masėms pabusti iš gilaus miego taip, kaip ir jis vieną kartą pabudo, ir eiti į bendrą kovą, ir kovą už interesus, už savos ir nepriklausomo valstybės siekimą.

Tai skambink Varpe! tegul gaudims tavo

Išilgai, skersai eina per Lietuvą! Budink ir šauki gaudžiu balsu savo.

O tas šaukimas perniek tenezūva!

Kelkite, kelkite, kelkite, kelkite...

ONA KAIRELIENĖ

Liet. Susiv. Argentinoje rengiamos Dr. Vinco Kudirkos
100 metų gimimui paminėti

- AKADEMIJOS PROGRAMA -

AKADEMIJA ĮVYKS 1958 M. RUGSĖJO MĖN. 20 D. 20,30 VAL.
SUSIVIENIJIMO SALĖJE, Av. SAN MARTIN 3175-83, LANUS

1. Iškilmingos Posėdis

- Akademijos atidarymas — atidaro Liet. Susiv. Argent. Pirmininkas.
- Garbės Presidiumo kvietimas.
- Argentinos Himnas — išpildo Šv. Cecilijos choras, p. E. Čikštaitėi akompanuojant
- Paskaita — Prof. D. Gruodis (lietuviškai).
- Paskaita — p. J. Kuncaitienė (ispaniškai)
- Pr. Stalioraitis — dalyvavusio Dr. V. Kudirkos laidotuvėse žodis.
- Manifiesto paskelbimas ir jo pasirašymas.
- Akademijos uždarymas.

2. Meno Dalis

- Šv. Cecilijos choras, vadovaujamas p. V. Rymavičiaus; akompanuoja p. E. Čikštaitė.
- Tiltas — skaito p. B. Steikūnienė. Duetas — atlieka p.p. Slančiauskas ir A. Rastauskas. akompanuojant p. E. Čikštaitėi.
- Piano — skambina p. Stankevičiūtė (išpildo Dr. V. Kudirkos kūrinis).
- Solo.
- tautiniai šokiai — atlieka Liet. Centro Mažųjų Ansambliis, p. Mikelionenei vadovaujant; akordeonu palydi p. Cibavičius.
- Montažas — "LIETUVA KELSIS" — atlieka p. L. Petravičienė ir p. T. Jackevičius.
- Montažas baigiamas Tautos Himnu — giedant visiems dalyviams.

S. L. A. VEIKIA

S. L. A. Moterų skyrius š. m. rugsėjo 6 d. Dr. V. Kudirkos salėje minėjo savo 3-jų metų veikimo sukaktį. Prie paruoštų arbatėlei stalų susėdus svečiams, minėjimą atidarė skyriaus p-kė Kaibutienė. Buv. p-kė Rastenienė trumpai nusakė 3-jų metų veikimo apžvalgą. R. Kairelytė ir Zobaruskaitė padeklamavo eilėraščių. Jaunųjų ansambliis,

vadovaujamas J. Navikaitės, pašoko sukctinį ir klumpakojį. Skyrių sveikino ir dar kalbėjo A. L. Balso red. K. Norkus, p. A. Kairelis ir Marytė Tumienė, kuri ta proga su vyru įsirašė į S.L.A. narius.

Po oficialios dalies svečiai vaišinosi pačių susivienijimiečių iškeptais pyragaičiais liksmoje nuotaikoje.

Koresp.

ARGENTINOS LIETUVIŲ GYVENIMAS

ROSARIO

ŠVENTO KAZIMIERO JUBILĖJUS ROSARIO MIESTE

Spalio 3 d. sueiņa 500 metų nuo šv. Kazimiero gimimo dienos. Jeigu ši sukaktis brangi visam katalikiškam pasauliui, tai juo labiau lietuviams. Jo vardas suteikia Lietuvai didelės garbės. Lietuviai, norėdami tinkamai atžymėti šį jubilėjų visuose kontinentuose rengia minėjimus, atatinkamas pamaldas, subvėmus. Rosario lietuvių kolonija paminėjo sukaktį neeline programa.

Jau prieš dvi dienas visos Rosario radijo stotys skelbė mūsų šventę. Šventę turėjo įvykti ir įvyko rugpiūčio 30 ir 31 d. d.

Šeštadienį, rugpiūčio 30 d. 18 val. šv. Rožančiaus Seselių Kolegijoje, Av. Arijon 925, įvyko minėjimas, dalyvaujant Rosario kariuomenės viršininkui, šv. Juozapo saleziečių kolegijos direktoriui, iš Buenos Aires svečiams: kun. J. Duobai, MIC, Katalinai ir Jonui Čekanauskams, Jonui, Vandai ir Marytei Čikštams, Lesčiui, iš Santa Fe Robertui Kalėdai, Rosario TT. Marijonams ir daugybei svečių, kurie pripildė didžiulę kolegijos salę.

Programa nebuvo eilinė, nes dalyvavo garsus Rosario choras "Lagun Artean" su savo vadovu maestro Constantino Lusardi.

Po trumpos įžanginės kalbos, kurią turėjo šventės organizatorius kun. A. Kleiva, solistai ir choras išpildė didelių muzikų kūrinius su nepaprastu techniniu pasiruošimu, įsijautimu, kad pagavo ne tik eilinių, bet ir muzikoje gerai nusimanančių jausmus. Lietuviams buvo nepaprastai malonu turėti savo tarpe sopraną Elena Runimienę, kuri, atvažiavusi iš Buenos Aires, suteikė lietuviams daug džiaugsmo ir svečiai tinkamai ją įvertino. Visa vakaro programa buvo lydima gausiais plojimais ir ovacijomis. Poniai Runimienėi su giliu įsijautimu akompanavo pianistė Alda Marytė Čikštaitė iš Bs. Aires. Antroje programos dalyje jautriai prakalbėjo šv. Juozapo saleziečių kolegijos dir. kun. Brissio, kuris kalbėdamas apie šv. Kazimiero asmenį palietė ir šv. Kazimiero lietuvių parapijos marijonų kunigų gražią veiklą. Rosario šv. Kazimiero lietuvių parapijoje dabar darbuojasi kun. J. Margis, kun. J.J. Jakaitis, kun. A. Kleiva ir kun. Černiauskas. Malonų kalbėtoją atvežė ir nuvežė p. Jonas Čekanauskas naujausio modelio puikiu savo automobiliu. Svečiamas ir programos dalyviams padėjo šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas kun. J. Margis.

Sekmadienį, 10 val. buvo iškilmingos pamaldos, kurias laikė Rosario vyskupas Carlos Cafferata, asistuojant kun. J. Duobai ir kun. J. Margiui. Pamokslą pasakė kun. J. Margis. Per

Mišias giedojo "Lagun Artean" choras, vadovaujamas maestro Constantino Lusardi. p. Elena Runimienė jautriai padainavo solo "Tėve, mūsų".

Po Mišių buvo bendri pietūs, dalyvaujant augštiesiems kviesiems svečiams, visam "Lagun Artean" chorui ir gražiam skaičiui lietuvių.

Šis šv. Kazimiero jubilėjų nuskambėjo per visą Rosario miestą. Pagrindinis Rosario dienraštis "La Capital" paminėdamas jubilėjų įdėjo net šv. Kazimiero lietuvių bažnyčios fotografiją. Šiandien dar gyvenama šventės išpūdziais, kai tuo tarpu svetimtaučiai sveikina mus ir grožisi mūsų organizuotumu.

"Maironio" choro repeticijos Rosario mieste yra kiekvieną sekmadienį, šv. Kazimiero lietuvių parapijos patalpose, tuoj po lietuviškų Mišių. Kviečiame visus choristus ir muzikos mėgėjus lankyti.

Pranas Rušteika internuotatas Carrasco sanatorijoje. Sveikata gerėja.

A. Klevelis

SANTA FE

Kaz. Norkus, iš Bs. As. su Antanu Stulpinu, iš Berisso, buvo atvykę į Santa Fe ir apsistoję pas E. V. Kalėdą. Aplankė ir daugiau lietuvių. Po to svečiai buvo išvykę į Paranos m., Entre Rios, ir Saucė Viejo paviesėjo pas p. Zagurskį.

Kostantinas Zavistauskas, sirgęs ir gydytis Italų ligoninėje, jau grįžo į savo namus ir jaučiasi gerai.

MŪSŲ MIRUSIEJI

MIRĖ ADOLFAS KALYNA

Š. m. rugsėjo 7 d. Picheuta 955 gatvėje, Bs. Aires, po sunkios ir ilgos ligos dėl stuburkaulio smegenų gedimo savo namuose mirė Adolfas Kalyna, 58 metų amžiaus. Kitą dieną, dalyvaujant gausiam artimųjų ir pažįstamų būriui, buvo palaidotas Flores kapinėse, 4857 urnoje. Velionis buvo gimęs Palaidžios kaime, Panemunio valsč. Rokiškio apskr. Vedęs Nataliją Mikalaitytę, 1929 metais atvyko į Argentiną ir vertėsi batsiuvyste. Giliame liūdesyje paliko žmoną, sūnų Povilą ir brolių Viktorą su šeima Argentinijoje, o Lietuvoje — brolių Povilą su kitais giminėmis bei brolių Romualdą Siaurinėį Amerikoje.

MIRĖ

PRANCISKA ANTANAITIENĖ

Š. m. rugpiūčio mėn. 29 d. anksti rytą aprūpinta šventais sakramentais ir daug iškentėjusi nuo vėžio ligos, su šiuo pasauliu atsiskyrė Pranciška Antanaitienė, Konstantino Antanaičio, gyvenančio Inclan 3630, Bs. Aires., žmona.

Velionė buvo gimusi prieš penkiasdešimt metų Zamkaus dvare, Raseinių apskr. 1927 metais ištekėjo už K. Antanaičio ir 1929 m. drauge su vyru atvyko į Argentiną. Būdamą pavyzdingai ištikima ir mylima, visuomet svajojo apie gražio-

sius Nemuno krantus, laukė dienos, kada galės juos išvysti. Išplėsta iš gyvųjų žiaurios mirties, paliko giliame liūdesyje vyrą ir kitas gimines, draugus bei pažįstamus Lietuvoje, Argentinijoje ir kitur. Sekančią dieną, gausiam tautiečių ir kaimynų būriui palydint, buvo palaidota Chacarito kapinėse, daugybės gyvų gėlių vainikais papuosta.

Tebūnie lengva tau svetimoji žeme!

ROSARIO

Baltromiejus Adomaitis mirė rugpiūčio 10 d., pagyvenęs 72 metus. Buvo kilęs iš Alksnėnų kaimo, Vilkaviškio ap. Į Argentiną atvyko 1926 m., atsiveždamas su savim ir jaunučius vaikus. Palaidotas rugpiūčio 12 d. V. Gob. Galvez kapinėse. Paliko liūdinčią žmoną ir vaikus.

Jonas Pajerskis mirė rug-

piūčio 2 d., sulaukęs 60 m. amžiaus. Velionis atvyko į Argentiną 1926 m. ir dirbo Swifto skerdykloje. Buvo vedęs su našle Magdalena Naujalyte Ivašauskiene. Buvo kilęs iš Rokiškio apskrities. Paliko nuliūdusią žmoną Magdalėną, podukrą Elzę Ivašauskaitę. Gyveno Barrio Talleres, c. Colon 1067, Rosario. Palaidotas V. Gob. Galvez kapinėse, dalyvaujant gražiam skaičiui artimųjų.

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS

Tel. 415591

adr.: Rambla, Rep. de Chile 1606, Montevideo.

Lietuvis fotografuoja

įvairias šventes, vestuves, krikštynas

Daro spalvotas nuotraukas.

c. MEXICO 143, CAPITAL T. E. 30 - 5372

* „PENSION LITUANA“, sav. Jnozas Palšis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie šaingo kalnų ežero. (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas.

* „LIETUVA“ Sav. V. Nalivaika. Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 33 - 9584.

* KIRPYKLA „OLGA“ — Igaikis plaukų sušukavimas (karštas ir šaltas, atliekamas moderniomis mašinomis ir naujais metodais. Priimama mokinės — Olga Jasiulytė - Vitkauskienė, Wilde, Av. Gen. Cadorna 85.

Imprenta de "LAIKAS" Mendoza 2280 * Avellaneda

ALBERTO E. TIMINSKAS "COCHERIA"

AMBULANCIAS - SEPELIOS - CASAMIENTOS

Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro keliones į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštynoms.

AV. PAVON 11070 T. E. 243 - 5654 Sucursal Temperley BALCARCE 510 F.C.N.G.R. Lomas de Zamora

FARMACIA ZARATE ALCORTA

de ELVA BERSABE ZARATE DE JOSPAITIS FARMACEUTICA NACIONAL

— YPATINGAS PATARNAVIMAS LIETUVIAMS — KALBAME LIETUVIŠKAI

Avda. Argentina - Barrio Parque Liceo - Córdoba

Casa "DOMICELA"

Sav. A. LEVANAČIUS ĮVAIRIŲ RŪŠIŲ MEGZTINIAI, ŠALIKAI, KAMPEROS šilko ir drobės išdirbiniai — PRIEINAMOS KAINOS — CANADA 2025 Lanús O.

ČIUŽINIŲ IR UZUOLAIĐŲ DIRBTUVĖ-PARDUOTUVĖ

Parduodam medvilnė, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gultoms kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkėtos kėdės.

Kainos prieinamos

Įpėdin. Antano Šalčiūno Juan B. Alberdi 925-31. T. E. 60-2784.

ELEKTRICISTAS

• PRECYZINĖ ELEKTROS TECHNIKA

REMONTUOJAMA:

- ŠALDYTUVAI - HELADEROS,
- RASOMOSIOS,
- SKAIČIUOJAMOSIOS MAŠINOS ir
- VENTILIATORIAI.

Mėnesinis mokestis

DARBAS GARANTUOJAMAS

B. ASAKA

Dirbtuvė-taller: Butas: MEXICO 766 MEXICO 950 T. E. 33 - 2950

Casa MUSKETAS

Parduoda

PLOKŠTELES, PIANINUS, AKORDEONUS, BANDEONUS TELEVISIOS APARATUS

ISNUOMUOJAMA PIANINUS

T. E. 50 - 5948 Sanabria 2790-92

* OPTIKAS V. RASIŪNAS: Gral Mariano Acha 876, Morón: Šešt 13 - 17 val. ir sekm. 13 - 16 val

FARMACIA "NENISKIS"

ANTONIA NENISKIS de GUTIERREZ

FARMACEUTICA

AV. SAN MARTIN 740

BURZACO

(Pdo. Ate. Brown)

30 metrų nuo Av. Espora, priešais

col. San Vicente stotį.

KALBA LIETUVIŠKAI.

FOTO "REPORTER" — JŪSŲ PATARNAVIMUI.

Jei norite turėti geriausią sužieduotuvį, vestuvių, gimtadienių ir kitų švenčių foto nuotraukas, kreipkitės į FOTO "REPORTER", kur fotografas Jums greitai ir gerai patarnauti. Visi foto darbai atliekami savoje laboratorijoje.

L. KANČAUSKO, FOTO "REPORTER", c. Mendoza 2249, Avellaneda (prieš liet. bažnyčią).

MINKŠTŲ KĖDŽIŲ FABRIKAS

GAMINAMOS ĮVAIRIŲ STILIŲ MINKSTOS IR STIPRIOS KĖDĖS.

-profesionalas yra pasiruošęs ATLIEKAMI ĮVAIRUS STALIAUS

DARBAI.

Savininkas

Jonas Janušis

COCHABAMBA 1811-17

Villa Scasso

T. E. 68 - 7208

Buenos Aires Avellaneda

Paminėta Tautos Šventė

Lietuvai Išlaisvinti Centras Argentinoje ir Arg. L. B-nė š. m. rugsėjo 7 d. 12,30 val. Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda, paminėjo Tautos Šventę — Rugsėjo 8 d. Paminėjimą atidarė L. I. Centro p. Z. Juknevičius. Po Argentinos ir Lietuvos himnų paskaitas skaitė J. Vedegys ir kun. A. Lubickas. Be to, kalbėjo dar "Liberacion Europea" atstovai — gen. sekr. Don Miguel Rubinec (ukrainietis) ir vicepirm. dr. Lefter (rumunas). Buvo perskaityta rezoliucija, kuri bus nusiųsta Argentinos ir kitų kraštų vyriausybėms.

Š. m. rugpiūčio 30 d. 21 val. Lietuvių Salėje šv. Cecilijos choras suruošė "Lietuvos Aidų" radijo valandėlės naudai vakarą. Pasveikinimo žodį tarė ir programai vadovavo p. Misiūnas. Šv. Cecilijos moterų choras, vadovaujamas p. V. Rymavičiaus, padainavo keletą dainelių. Po to buvo suvaidinta komedija — "Meilė tai ne žvakė", K. Runimo surežisuota labai gražiai nuteikė ir prijuokino susirinkusius aktulios politikos nuspalvintas trilogas.

JAUNŲJŲ SKAUCIŲ VAISĖS

Rugpiūčio 31 d. 12 val., Lietuvių Svetainėje atgaivintas jaunųjų skaučių vienetas, kurį sudaro šeštadieninės mokyklos mokinės, suruošė tėvams, skautams ir prijaunantiems skautybei vaises. Jaukioj skautiškoj nuotaikoj svečiai vaišinosi ir džiaugėsi jaunųjų skaučių gražiais pasirodymais (deklamacijoms, sukurtais vaizdeliais ir kt.). Buvo pasakyta keletą kalbų.

Vaisėms vadovavo ir loteriją pravedė vieneto vadovė vyr. sk. kand. Danguolė Valentinaitė.

P A D Ė K A

Parapijos Klebonui kun. J. Duobai už nemokamai suteiktas patalpas, p.p. Develkienei, Kančauskienei ir Kavaliauskienei už padėjimą paruošti vaišių stalus, skaučių marmytėms už skaniai paruoštoms užkandžius mūsų suruoštoms pirmoms vaisėms ir aukotojams pinigais ir pirkusiems bilietais, širdingai dėkoja Jaunesniųjų skaučių "Voveraitės" ir "Kregždutės" skiltys.

Lūdovikas Bagočius, išgyvenęs virš pusės metų šiaurės Amerikoje ir ten neradęs laimės, grįžo į Argentiną.

Eleonora Stankienė, pasižymėjusi modistė, jau gavo "jubilation". Su sūnumi Juozu gyvena savo name Temperley. "Laikas" savo garbės Leidėjai linki gražiausių metų.

Vitas A. Pajaujis, dirbęs "Laiko" spaustuvių linotipistu, o dabar esąs kariuomenėje Tandil miestely, Vėliavos šventės proga už gerą elgesį, karišką drausmę ir draugiškumą pakeltas į grandinio (al grado de Soldado Conscripto Dragoniante) laipsnį.

Vaclovas Sviderskas, žinomas dažytojas, nuo liepos 4 d. iki rugpiūčio 30 d. buvo išvykęs į Sierra de la Ventana, prov. Buenos Aires, pas vieną žemės savininką prancūzą, kur dažė ir dekoravo didelę ir moderniškai įrengtą jo vilą.

Gen. T. Daukanto gimimo dienos paminėjimas

Rugsėjo 7 d. 15 val. Lietuvių Svetainėje A. L. K. ir K. S-ga pagerbti savo S-gos garbės p-ka suruošė gen. T. Daukanto 74 metų gimimo dienos paminėjimą, į vaišes atvyko gausus skaičius mūsų tautiečių ir Liberacion Europea įvairių tautų atstovai. Buvo pasakyta daug gražių kalbų ir linkėjimų garbingam sukaktuvininkui. Negalėjusieji atvykti į sukaktuvines vaišes prisun- tē sveikinimus raštas ir telegramas. Lietuviškų dainų sutartinės jungė susirinkusius ir skaidrino jų nuotakas.

IŠ S. K. "KOVAS" VEIKLOS

Rugpiūčio mėn. 3 d. įvykęs visuotinis narių ir prijaunantiųjų susirinkimas išrinko "Kovo" valdybą šios sudėties: pirm. J. Petraitis, — vicepirm. — V. Rastauskas, sekr. Vyt. Petronaitis, išd. — D. Valentinaitė ir narys — A. Rastauskas.

Koviečiai, padarę gerą žiemos pertrauką, vėl pradėjo savo normalias treniruotes sporto aikštėje. Klubo valdyba yra numaciusi artimoje ateityje sudaryti mergaičių ir jaunių (berniukų mokyklinio amžiaus) krepšinio vienetus ir, artėjant pavasariui, juos įjungti į bendrą sportinę veiklą. Kad išjudinti sportininkus po tokios pertraukos, š. m. rugsėjo 28 d. 12 val. Lietuvių Parapijos sporto aistėje įvyks tradicinės krepšinio Italija — Vokietija rungtynės. Maloniai kviečiame plačiąją lietuvišką visuomenę jas pamatyti.

Vienas iš svarbiausių S. K. "Kovas" naujos valdybos tikslų — sujungti į vieną vienetą sportuojantį Argentinąjį lituviškąjį jaunimą. Šis reikalas dabar tiriamas ir bus atskreipta į visas lietuviškas organizacijas.

P A D Ė K A

Poniai Rakelai Misčiukienei už paaukotą Lietuvių Centrai gautą pirmojo mėnesio pensiją 1.000.—, (tūkstantį) pežų širdingai dėkoja

L. Centro Valdyba

E. DIMINSKIENĖ "LIBERACION EUROPEA" - MOTERŲ VALDYBOS P-KĖ

Š. m. liepos mėn. 19 d., c. Salta 1241, Bs. As., buvo sukvietas užimtų valstybių tautinių grupių moterų atstovų susirinkimas. Išrinkta nauja Valdyba, kurią sudaro pirm. Elzė Diminskienė (lietuvis), vicepirm. — Anda de Bojdanic (kroatė), I sekr. — Valentina de Musrynsky (ukrainietė), II sekr. — Maria de Stenov (bulgarė), kasin. — Magda de Srižence (slovakė), prop. skyr. — ing. Vojana M. de Herakovič (kroatė) ir Zita Szeleczy (vengrė).

Naujoji Valdyba tuoj ėmėsi darbo, ir spalio mėn. 25 ar 26 d. numato suruošti tautų festivalį. Tuo reikalu p-kė E. Diminskienė buvo priimta švietimo Ministerio sekretoriaus, kuris pažadėjo šiam festivaliui "Colon" ar "Cervantes" teatrą.

Iš lietuvių pusės festivalini programą paruošti pavesta p. Lidijai Petravičienei. Rugsėjo 14 d. slovakės moterys daro susipažinimo arbatėlę, kurioje dalyvaus ir lietuvės.

NAUJI „LAIKO“ RĖMĖJAI

(Neskaitant prenumeratų)

- \$ 100 — J. Nakutis
- „ 70 — J. Stašaitis de Borgani
- „ 50 — K. Šimkevičius
- „ 50 — Marija Žitkienė
- „ 50 — Eleonora Stankienė
- „ 25 — Ona Prapiestienė
- „ 20 — Juozas Navickas
- „ 20 — J. Balnius
- „ 10 — J. Kaušilas
- „ 10 — E. Ramanaukas.

Visiems Rėmėjams ir užsimokėjusiems prenumeratą nuoširdžiai dėkoja

„Laiko“ Administracija.

TAUTOS FONDUI AUKOS, KURIAS SURINKO M. POVLAITIS TEMPERLEY

- \$ 800 — Arg. L. B-nės Temperley Apylinkė
- „ 100 — Vl. Cibavičius
- „ 100 — Myk. Markūnas
- „ 100 — Vyt. Veliuona
- „ 100 — Vincas Pečiulis
- „ 100 — Vyt. Balčiūnas
- „ 100 — Vyt. Bartulis
- „ 100 — Ant. Kuliešius
- „ 100 — Motiejus Povilaitis
- „ 50 — Balys Babarskas
- „ 50 — Bronius Maliauskas
- „ 50 — Ant. Gečas
- „ 50 — Ign. Valentinavičius
- „ 50 — Iz. Brašiūnas
- „ 50 — Juozas Sadauskas
- „ 30 — Jonas Žekys
- „ 30 — Justas Kemežys

J. Gilydis
T. E. Išdininkas

AUKO RADJOS VALANDELEI

- \$ 50 — J. Švenčionis,
- „ 50 — A. Galakvoščius
- „ 50 — S. Majauskas
- „ 50 — S. Eidietis
- „ 25 — O. Prapiestienė
- „ 20 — J. Keršys
- „ 20 — P. Barzdauskas
- „ 20 — J. Žilėnas

Aukotojams nuoširdžiai dėkoja Radijo Valandėlės Vadovybė.

Jonas Čikštas, pramonininkas, savo naujoji viloj susižeidė ranką. Gydosį savo namuose.

Sr. Raul Poidebard, prancūzų tautybės, ieško ūkvedžio — administratoriaus savo dideliame (iš 3.000 ha) ūkiui, esančiam Sierra de la Ventana, prov. Bs. Aires. Kreiptis į p. Vacl. Sviderską, La Rioja 2239, Avellaneda.

Pranas Baltakis, vamzdelių traukimo fabrikantas, žiemos atostogas nuo rugsėjo 1 d. iki rugsėjo 30 d. praleidžia gražioje ir saulėtoje Rio Hondo, Santiago del Estero prov.

P A J I E Š K O J I M A I

Izidorius Braziūnas, gyv. Av. Quintana 236, Bs. As. Paieško Vlado Veriko ir jo pusbrolio Antano. Kreiptis virš minėtu adresu arba į "Laiko" administraciją.

Pajieškoma Apolonija Šerutyte - Lingienė, kilusi iš Rudupių km., Telšių apkr. Paieško sūnus Adolfas Lingis, gyvenęs Anglijoje. Pranešti — V. Navickui, Aguirre 2542, R. de Escalada, Bs. As.

Paieškomas Petras Žukauskas ir Domas Žukauskas. Šio paskutinio adresas anksčiau yra buvęs: Sociedad Maritima y Comercial, Departamento de Europa Central, Reconquista 416. Paieško sesuo Agnietė iš JAV.

Paieškoma Ona Jociunaitė Čiutienė, gimusi 1908 m. Kaune, Pirmą kartą išvažiavusi iš Lietuvos 1928 m. ir gyvenusi Rosario, antrą kartą 1936 m. ir apsigyveno Bs. As. Ieško giminės iš Lietuvos.

Paieškoma Stefa Skirgailaitė iš Kauno. Ieško Elena Stuoplenė Lietuvoje.

Paieškomas Napolconas Tumkevičius (Tomkus), vėliau pasivadinęs Thomson, gyvenęs Anglijoje, anksčiau jo adresas buvo Handy X Hostel, Bideford Devon. Ieško Elzė Barzdienė, Alvarez Jonte 1657, Buenos Aires.

Paieškomas Zigmantas Balkevičius, 1940 m. gyvenęs Kaune. Ieško brosis Juozas Balkevičius, Castañon 1337, Bs. As.

Prašomi atsiliepti Paulinos Dalinkaitis giminės, kuriems yra josios laiškas iš JAV (3161 W. 101 St. Pl., Evergreen Park, Ill.)

LAIKAS

PATRIJOTINIO
RELIGINIO
TURINIO
LAIKRAŠTIS

Redaguoja Red. Kolegija. Ats. red. J. Duoba. — Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožūra; nesunaudoti — gražinami tik autoriams prašant. KAINA: Argentinoje metams \$ 50.—, pusm. \$ 27.—, vienas nr. \$ 2.— Urugvajuje met. 6 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 5 dol.

XI METAI — Nr. 220

11 DE SEPTIEMBRE

TEMPERLEY APYLINKĖS LIETUVIŲ ŠEŠTADIENINĖS

MOKYKLOS KOMITETAS

Š. M. RUGSĖJO MĖN. 20 D.

p. Jono Žekio namuose, gatvė 14, tarp gatvių 7 ir 9, Villa Sastre, Temperley, rengia

PAVASARIO ŠVENTĖ

.. SU ĮDOMIA PROGRAMA, VERMUTU IR ŠOKIAIS ..

Kviečiame tautiečius atsilankyti į šį jaunimo ruošiamą pasirodymą.

Tėvų Komitetas

URUGVAJUS

Lietuvos Pasiuntinybės spaudos attache K. Čibiras, minėdamas savo darbo dešimtmetį Urugvajuje, savo bičiuliams pagerbti parapijos salėje surengė pietus, kuriose dalyvavo apie 80 lietuvių patrijotų. Visa eilė kalbėtojų įvertino K. Čibiro veiklos nuopelnus Lietuvos laisvės bylai ir pareiškė geriausių linkėjimų ateičiai.

Ypatingo dėmesio susilaukė svečio iš Argentinos Ceferino Juknevičiaus kalba. Jo malonus būdas, graži lietuvių kalba ir gilūs lietuviški jausmai daro išpūdzio, lyg tai būtų Lietuvoje gyvenęs ir išsimokslinęs vyras. Bet kai klausytojai sužinojo, kad p. Juknevičius gimęs Argentinoje, o tėvų žemės nei nematęs, visi nepaprastai stebėjos tokiu grynų svečio lietuviškumu. Pažymėtina, jog C. Juknevičius yra Lietuvai Išlaisvinti Centro Argentinoje pirmininkas, radijo valandėlės "Lietuvos Aidai" vedėjas, labai gerai žinomas katalikų veikėjas ir artimas K. Čibiro bendradarbis. Todėl jo žodis Urugvajaus lietuviams per radiją ir salėje buvo sutiktas su tikru pasitenkinimu ir pagarba.

Per svečio pagerbtuvių vakarienę pas Ed. Jusių žinomas Montevideo lietuvis Alf. Bartasiūnas, susižavėjęs p. Juknevičiaus lietuviškumu, prisegė jam savo rankų darbo Vyties ženklelį, kas buvo linksmai pavadinta, Vyties ordinu...

Pasaulio Lietuvių Seime New Yorke Urugvajaus lietuviams atstovavo ponias L. Grauzinienė.

Ponas, atsiprašant, draugas Justas Paleckis, kurį kaikiurie Montevideo lietuviai nevisai tiksliai pravardžiuoja Padleckiu, žadėjo atskristi į Urugvajų, bet nepasirodė. Jo draugų centre gatvėje Agraciada ruošta "ensalada rusa", sako net tris kartus surūgo. Teko patirti, kad apie jo nepasirodymo priežastis Urugvajuje bus paskelbta įdomių naujienų.

KORDOBĀ

Matas Bendinskas gavo liūdną žinią iš Lietuvos, kad ten birželio 23 d. mirė jo tėvelis, eidamas 92 metus.

Dora Degreve - Grigaitienė, vyf. Grigaičio žmona, rugpiūčio mėn. 24 d. pagimdė pirmgimį sūnų Victor Hugo.

KOKIOS DABAR KAINOS LIETUVOJE (KRAUTUVĖSE)

Atvykęs neseniai į Vakarus marijampolietis suteikė tokias žinias apie kainas Lietuvoje šių metų gegužės mėn. Pažymėtina, kad maisto produktų kainos laisvojo rinkoje kai kuriais atvejais dabar jau žemesnės kaip krautuvėse.

Prekių pavadinimas	Kaina rbl.
Duona juoda kg	1,40
Duona balta kg	2,20
Cukrus, kg	9.—
Lašiniai, kg.	32.— 34.—
Kiauliena, kg.	18.— 21.—
Voršiena, kg.	14.—
Sviestas, kg.	27.—
Augaliniai taukai, kg.	18.—
Dešra, pigiausia, kg.	16.—
Miežinės kruopos, kg.	4.—
Manų kruopos, kg.	5.— 6.—
Kiauliniai taukai, kg.	30.—
Pienas, litras	2,20
Grietinė, kg.	14.—
Kiaušiniai, 10 št.	9.—
Cinamonas, 100 gr.	5.—
Kakao, kg.	80.—
Apelsinų, kg. (gaunami tik didesn. miestuose)	18.—
Pupelių kava, kg.	40.—
Razinkos, pigiausia	14.—
Degtinė (pigiausia) 0,5 l.	27.—
Degtinė (naminė) 0,5 lit.	14.—
Vynas (pigiausias) 0,5 lit.	14.—
Silkės, kg.	12.— 17.—
Šokoladas, kg.	180.—
Rugiai, 50 kg.	90.— 140.—
Kviečiai, 50 kg.	90.— 140.—
Miežiai 50 kg.	iki 140.—
Kiaulės gyvo svorio, kg.	11.—

SUOMIAI APIE

A. Sabaliauską. "Helsingin Sanomat" rugp. 22 d. išidėjo ilgą, dviejų skilčių straipsnį apie rašytoją kan. A. Sabaliauską ryšium su jo 85 metinėmis. Plačiai rašoma apie suomių "Kalevalos" ir "Septynių brolių" romano vertėją. Laikraštis kritikuoja, kad sovietinė leidykla Lietuvoje, išleidusi 1950 m. tą romaną, nerado reikalo knygoje pažymėti, kad ją išvertė A. Sabaliauskas, o žymi tik vyr. redaktorių ir korektorių pavardes. Straipsnis pajavairintas keliomis nuotraukomis. Malonu pažymėti, kad suomių spaudoje dažnai pasisako lietuvių reikalais.

MINISTERIŲ PAKEITIMAS SOVIETŲ S-GOJ

Užsienių Prekybos reikalų ministeris Ivan Grigorevič Kabanov iš savo pareigų atleistas ir paskirtas kitoms atsakingoms pareigoms. Į jo vietą paskirtas buvęs užsienių reikalų ministro pavaduotojas Nikolai Patoļičev.

LIETUVIŲ CENTRO JAUNIMAS

D-ro JONO BASANAČIAUS RŪMŲ STATYBOS NAUDAI

1958 m. RUGSĖJO MĖN. (Setiembre) 27 DIENĄ, 21 VAL.

LIETUVIŲ CENTRO PATALPOSE, TABARE 6950, VILLA LUGANO, CAP.

rengia

PAVASARIO ŠVENTĖ

su užkandžiais, Pavasario Karalienės rinkimais, ir šokiais, griežiant jaunųjų orkestrui.

JAUNIME! Noris nuotaikingai ir linkmū praleisti laiką, atvyk į šią šventę ir būsi sužavėtas.